

הלכות שבת סימן שבר

קנו באר הגולה

* מותר להתירן כדי שתאכל מהן הבהמה. סגס (יב) וי"א ללא שרי לכהתי * רק צקצר שאינו של קימא (סנהות הלפסי) אבל אסור לשפשף בהם בידים כדרך שעושים באוכלי בהמה כדי שיהיו נוחים לאכלם דשויו אוכל בדבר שאינו אוכל מותר (ג) לעשותו אוכל אבל מיטרח באוכלא בדבר שהוא ראוי לאכילה לא מרחינן ביה להבשירו ולתקנו יותר: דה' עציים שקצצן מן האילן ויש מאבילים אותם לבהמה * בעודם לחים מתיירין ומפספסין (לשון פספוף) בהם ל'האכילם (יד) שאינם ראויים בלא שפשוף: ו' (ד) 'מחתיבין (מו) דלועין לפני בהמה והוא (מו) שנהלשו מאתמול: ז' 'מחתיבין נבלה לפני הברכים אפילו נתגבנה היום בין שהיתה בטובנת (יו) בין שהיתה בריאה * 'הד"מ נבלה (יח) הקשה (פ) (יט) שא"א להם לאכלה בלא חתיכה אבל אם היתה ראויה להם בלא חתיכה לא דמיטרח במה שהוא ראוי לא מרחינן * (וע"ל סי' שכ"א) אם מותר לתמו (כ) דק דק- (ו) (כא) לפני עופות: ז' (כב) אין חותבין שחת (פ) ירק של תבואה שנקצר קרס נתבשל בתבואה וחורבין לפני הבהמה בין דקה בין גסה 'משום (כג) דבלא חיתוך נמי חיו לאכילה: ז' (כד) אין אובסין את הגמל * דהיינו שמאכילה בידו כל כך עד שמרחיבין בני מעיה כאבוס

באר היטב

להכין יותר מהאורך ליום ע"ס: (ד) מחתיבין. ודוקא דלועים קאים כמ"ס פ"ו: (ה) שאי אפשר. ואפילו נאכלים ע"י הדחק בלא חתיכה

באר הלכה

שפיר דמי כיון שאינו מותר בידו ולא מסכך נסתלק: * מותר להתיירן. קן הוא גירסת רש"י והרמ"ם דאף בתלתא מותר להתייר וגירסת כ"ד ו' ולא להתייר ובנסות כג"כ כתב שדרכו נכונים מאד וכן בפירוש שבידו שאמץ שגס כהר"ף אבל ביאורו הוא כדרך אחר וזוהי דגם טוט כג"כ ק: * רק צקצר וכו'. עיין לקמן בסיון תרי"א כבוד וכו' טעם מסוכה ל"ג ע"כ דאם הוא אגוד כגדודות של ירק לא היו קצר של קימא: * בעודם לחים. עיין בכ"ג שכתב דלא סתמייהו שומדים לחיבתו כהמה דלגיה הם מוקפים ואסור בטלול וכו' כל כיון ש"ח סכ"ח ולפי מה שפירש"י בשבת ק"ה ד"ה וירין דארוי דבשדן לתן תרתיין לכהמה ורוב בני אדם מתיירין אותם לפניו אין תירוטו שלם יס' כ"כ וע"פ כ"כ סימן ש"ח מה שכתב אודות חכילי ורד"ן דמשמע שם דאף גרואיים לאכילת כהמה מ"ס נשיין סומה דוקא מנע"י וע"פ כ"כ ופירשם אמנם מלאחי לאחד מהלבושים שדבר בזה וכו' בידו רש"י ח"ל קסנר שווי אוכלא מביין וכו' וקשה לי דאם חתן כפרק משנין חילי ק"ס וחכילי עלים וחכילי ורד"ן אם התקין למאכל כהמה מעלעלין אותן ואם לאו אין מעלעלין אותן אלא כל שאינו מתקין למאכל כהמה מע"פ אפילו בלעול אסורין וע"פ דלא מעלעלין ואובסין אוכלא וי"ל דתם כדלא כתי לנו למאכל כהמה אלא לטעמן מקומן ואי"ל ללורך עמון ליבש עיניהן עכ"ל: * וה"ם נבלה כהמה. ויכיר משכחת לה בכ"כ פ"י [גמרא]: * וע"ל סימן ש"א אם מותר וכו'. עיין במ"א ובש"א דלבושו הוא משום עמינה והנה אף דלכ"ה מה שכתב משום דקאי חכילי אכילה דאריי נב לעיל אבל המעיין בתה"ד במשום סובחן הדיון לישל ובעתיקו הש"א ג"כ כפ"י יראה דרק אכ"כ חי כבר קאי דמפ"י חשיבותו איט עומד לחיות וללבוש כ"א לשפוט ולחם אינו ראוי כ"א כשהחוק דק אכל כבר נבלה רובו עומד לאכילת כהמים ולחם אין לך דק דאזליק בתר רובא ולא שייך חשיבותו וע"כ ברור דהרמ"א רק אכ"כ חי כ"א בש"א קאי וקילר בלבוש: * דחייבו שמאכילה כיון כ"כ וכו'. סנה מרש"י מנע"י דג"ו מירי שותבת

משנה ברורה

הנותר בעת הדישה לא נזכר פה בשו"ע ועיין בכה"ל שכארנו דלענין מוח כודאי יש לזכור שלא ליתן המים בעלמא בשבת ולהרבה גדולי הראשונים חייב בזה משום לש: (יב) ויש אומרים וכו'. כתב בתו"ש וכן בספר בית מאיר דכו"ע ס"ל הכי ומפני שלא מלא דין זה מפורש רק בנקיט אחד כתב יש מי שאומר ועיין ביהדותי רע"א כהם מהירוק"ם דדעתו דהרמב"ם חולק ע"ו. ו"מ לדיוא אין להקל. דדעת רש"י והרמ"ך ג"כ דיש קושר ומתייר אף באוכלי כהמה וכמו שכתבתי לעיל בסיון ט"ו ס"ה שבאור הלכה וכת"א כתב דגם הרמב"ם מודה דבקש ותכן יש קושר ומתייר: (יג) לעשותו אוכל. משום (י) לערף דכהמה: (יד) שאינם ראויים. והיו בכלל שווי אוכלא דמותר: (טו) דלועין. ודוקא (יח) כשהם קאים שאינם ראויים לאכול בלא חיתוך אבל כשהם רכים היו בכלל מטרה באוכלים ואסור. ואפילו קאים (יב) לא יתחכם דק דק משום שוקן כדלעיל בסיון שכ"א ס"ב לענין חתיכת ירק דק דק (יג) וע"פ עוד דחייבו עמינה לא שייך דק אם דעתו לרכיילם לאחר זמן אלא מה שדעתו להאכיל הדלועים והירקות וכה"ג לפני הבהמה והעופות כמ"א (יד) זה לא נחשב עמינה: (טז) שנהלשו מאתמול. דאלו נהלשו היום אסור אפילו לטלעלין (טז) לכ"ע משום מוקלה: (יז) בין שהיתה בריאה. ובספר ח"ר מהשק (טז) בבריאה דלא היתה דעתו כלל מנע"י שמתמו ויחילי ממנה לכלבים דהיה אסור בעלעול לכ"ע משום מוקלה וכן בבאור הג"א לא ברייה ליה בזה: (יח) הקשה. ואפילו אם אינה קשה לגמרי שראוי להם לאכילה ע"י הדחק (יז) ג"כ בכלל שווי אוכלא הוא ושרי: (יט) שא"א להם וכו'. וה"ה כשהיא רכה אף שהכלבים הם קטנים דכל נבלה קשה להם [גמרא]:

(כ) דק דק. דאע"ג דשוקות אין יכולין לאכול כ"א כשהחוק דק דק (יח) מ"מ אסור משום חשש עמינה ועיין בכה"ל דזה קאי דוקא על כשר חי כבר אכל לא על כשר נבלה דזה מותר אפילו דק דק: (כא) לפני עופות. ודוקא כשחוקר להאכיל לתמו אכל כל מה שדעתו להאכיל כפ"א שרי [פמ"ג]: (כב) אין חותבין שחת וכו'. אפילו (יט) חתיכות גדולות דלית בהו משום עמינה: (כג) דבלא חיתוך וכו'. ומוכח מזה (כ) דמייירי אכל כחורבין קשין שאינם ראויים בלתי חיתוך מותר דככלל שווי אוכלא הוא (כח) וכו' כחתיכות גדולות ק"ת אכל דקות אסור משום חשש עמינה (ככ) אם מחתך להאכילם לאחר זמן: (כד) אין אובסין וכו'. כ"ו משום קרה

שער הציור

דלורייתא אפילו לביטה זו וכמו שביארתי לעיל בסיון שכ"א כבס"ל ע"פ: (י) רש"י: (יא) מ"א: (יב) פמ"ג: (יג) מ"א וממ"ג כהתייר ככ"א: (יד) היכא דאסריק איזכ דבר משום מטרה כחובל אסור אף אם דעתו להאכיל לאחר: (טו) היינו אפילו לר"ס דמלולא לקמייהו מאתמול אפיקיה ודחייבו בידים ואפילו אם לקען אי' כבחת לא פלוג [פמ"ג]: (טז) אכל בחולה ק"ת מנע"י מותר לר"ס וקילר כוומיה: (יז) כ"י ושא: (יח) מ"א וא"ר. וסמ"ז והגר"א מקיפין בזה אכל הכנה הכהנים כהתייר דג"י המ"א: (יט) כ"ח ותי"ש: (כ) ע"ש: (כ"א) כ"ח וכו"מ ככ"י: (כ"ב) נגיל בסיון שכ"א סי"ב: